

KECSKEMÉTI LAPOK

Előfizetési díj: Egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr., negyed évre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 12 kr.

Hirdetmények jutányosan számíttatnak. — Nyilttéri közlemény soronként 30 kr.

Bélyegdíj minden beíratás után 30 kr.

Politikai és társadalmi hetilap.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség: V., Klapka-útea 162.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal: III., Jókai-útea 186. Telefon sz. 81.

hová az előfizetések, hirdetmények és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Szélsend.

A kik szeretik a szójátékot s örömet látják, ha valaki reá ül valamely kifejezésre, mint a gyermek a vessző-paripára, — valószínűleg arra gondolnak, hogy a Széll miniszterelnök csinálta csendről, a pártusák hullámainak elsimultáról olvasnak mindjárt akadémiai elnevezést.

Csalódnak.

Az a szélsend, a melyet soraim fölé illesztettem, ha mindjárt allegorikai jelentőségű is, semmi esetre sem akar csak Széll-csendet jelezni, kiterjeszkedik hullám-gyűrűje egész Európa politikai életére.

Valóban — úgy látszik — politikai, háborús szélsend van mindenütt — egész Európában.

A hatalmas s a politikusok felfogásában a hagyományos hódító törekvésektől el sem választható orosz cár: békeértekezletet kezdeményezett az európai béke érdekében; a mozgékony s tetterőtől duzzadó német császár, míg a messze Kína falára veti szemeit s a távoli Oczeánban pénzen egész szigetvilágot vett meg, — megjelen a francia hadihajón, tehát a még nem rég ellenséges francia területen s szeretetreméltó mosolylyal, elismerő kijelentésekkel, sőt tömjénnek fölszálló füstfellegében egyengeti a francia és német nagyhatalmasság közötti jó viszony útját; a francia meg-

szoritja az angol hódító-kezét s bár fanyar képpel, de mosolyogva szentesíti a békét biztosító egyességet; Devey admirális, — az állítólag ausztriai forrásból fakadt — pénzs-egélyes spanyolok legyőzője Trieszt kikötőjében fogadja az elismerés fényesen jelentkező jeleit; nálunk is a belül dúlt s kifelé irányult izgalom elcsitult: szóval, úgylátszik, Európaszerte eltűnt a viszály, a hadak istene a béke édes ölében szunnyad, a viharok elültek — szélsend van.

Az.

Ámde nagyon téved, a ki azt hiszi, hogy a szélsend mindenkor magában hordozza az állandóságot, az ellentétbe átesapás lehetősége ki van zárva és bizony megkárosodhatnék, a ki az előre látásról megfélekedve, építeni kezdene a látszat ingatag talajára.

Hányszor tapasztaljuk, hogy a kedves, szép idő, midőn a fán egyetlen levél sem lebben, egyszerre átesap ellentétbe s a csendben, boldog háborítatlanságot élvező fa rögtönösen megcsikorodul, majd a vihar szele tövestül együtt kiveti.

Igy van ez a politikai világban is, így lehet ez itt most is!

A jelek kedvezőnek látszanak, de mintha nyomott volna a levegő, mintha a tiszták fizetésének emelésére irányuló akarat, a békekonferencia utáni háborús felszerelések nagy arányban emelése,

javitása stb. az átmenettől való félelem gyümölcsei volnának . . .

A spanyol belsőmozgalmak, a szerb merénylet, a franciaországi monarchikus szárnypróbálgatások, a zsidóellenes áramlatok, a finnek elégtelenségét felidézett orosz rendeletek, az ausztriai alkotmány félretétele stb. stb. — lehet, hogy csak olyan kérész-életű szellő-legyintések, a mely fölött bátran napirendre térhetünk; de mégis, mintha megvillanásai volnának annak a tűznek, a mely a hamu alatt lappangást jelenti s kitörése el is maradhat, de meg is történhetik s ekkor óriási lángolást, európai újabb államalakulást, elváltozást hozhat magával.

Ez szó, mint száz: a mai helyzet szignaturája a „bizonytalanság“ s nekünk magyarokul, nem ártana eszünkbe vésni a költő tanácsát:

„Ne csak veszélyben légy serény — A béke veszesebb.

S melyet vág álmos népeken, Gyógyíthatlan a seb.“

Legyünk tehát a szélsendben is éberek s mivel azé az ország, a kié a föld, — igyekezzünk minden talpalatnyi földet lefoglalni, lekötöni, birtokba venni, hogy a jog alapján mondassuk el, ha a szélsend megszűnik, Európa megmozdul: ez a föld mozoghat, de azért a mienk lenni nem szűnik meg.

Dalotti.

A KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA.

Remény, — harmat.

Az Alkotó az embert megteremté,

Szívébe csillogó reményt lehelt.

Az Alkotó virágokat fakasztott

S harmatba mártá a virág-kehelyt.

Kinek túl-sok jutott a vak-reményből.

Az mind csalódvá, ifjan sírba száll.

A mely virágon több a harmat éke.

Korán levágnák s bére a halál.

Szeretni, — csalódní.

Szeretni mit jelent? Csalódní folyton,

S midőn a szív beléje ütközött,

Tisztán szeretni szüzi, szende tüzzel.

Elégni szentelt oltár-tűz között.

Csalódní mit jelent? Szeretni újra,

Nem lesve, várva dőre pályabért.

Fonnyadni lassan, kinban sorvadozni

Egy semminek se tetsző — mindenért.

Földes Imre.

Dramaturgiai tanulmányok.

X.

Az új irány dramaturgjai.

Nincs megállás. Az emberiség fejlődésében ép oly kevéssé, mint a művészetében. Az új idő új értékeket és formákat hoz létre, új eszményekre vágyódik és új fogalmakat alkot magának minden művészet alapelveiről: az igazságról és szépségről.

A mi korunkban, mikor új élet és új művészet támad a földből és érvényesülést keres, sok törekvés elbukik, de legalább megtermékenyíti az eszméket. A lyrában, regényben és drámában új utakat keresünk, új hatalmak után törünk. Legerősebb velt a küzdelem a regény terén, de a czélok már tisztázódtak, a döntés küszöbön áll. A lyra, mely a század elején vezetett de a későbbi politikai és szociális harcokban elnémult, új szárnyalásra készül. A nehezkesebb fejlődésű dráma is megmozdult és új fordulatot vett, előbb szerényen és halkán, aztán hangosan és tolkodóan, előbb óvatosan experimentálva, aztán tanait fennen hirdetve. Ez új dráma nemcsak a drámaírás reformjára törekszik, hanem a színpadéra és közönségére is, a mi rendkívül tanulságos. Kérdezzük meg az új irány esztétikusait, milyen lesz hát a jövő színpada?

Egy francia dramaturg, Jean Jullien

megtalálta már számára a jelszót: „Le théâtre vivant“. E reformok érdekes jellemzője az, hogy nem a dráma fejlődéséből következnek szervesen, hanem csak úgy bele vannak oltva. Az új irány kezdeteit, mint egyszer már kifejtettük, a regény árnyékában lehetjük fel. A tudományos megfigyelés, mely a naturalizmust világra hozta, világít az új útra is. És a naturalizmus, mely már minden vonalon visszavonult, sátrait fölszedte és legyőzetését bevalotta, a drámában küzd még minden talpalatnyi földért. Jean Jullien nem jutott sokkal arrább mint Zola, a ki könyvében („Le naturalisme au théâtre“) az új irányt a konvenczióval megütközőnek jelezte és a színpadon a modern élet hű és igaz rajzát követelte. Jullien csak a következtetéseket vonja le, ha azt mondja, hogy minden dráma legyen egy darab élet, melyet művészzel ültetnek színpadra. Az életben minden csupa meglepetés, legyen tehát a színpadon csupa meglepetés. Ez a mondás eltörli a régi dramaturgia törvényét, hogy a drámaíró készítse mindenre elő a közönséget, engedjen a nézőnek bepillantást az indokok szövevényébe és győzze meg a drámában működő erők hatalmáról.

Julliennek nem kell semmi megoldás, semmi expozíció. A cselekvő személyek csak azt beszélhetik, a mi szorosan a tárgyhoz tartozik, semmi közük a felvilágosításokat váró közönséghez. A valóságban sincsenek az események „előkészítve“, sem „megoldva“. A

Politikai szemle.

A mily nyugodt és esendes a politikai élet Magyarországon, éppen olyan nagy fölkavarodás dühöng Ausztriában. Az osztrák kormány ugyanis azokat a szerződéseket, melyeket a magyar kormányval a vám- és kereskedelmi-ügyekre, továbbá a valutára és a bankra nézve kötött, s melyek Ő Felsége által szentesítve immár a magyar törvények között foglalnak helyet, az osztrák alkotmány 14. §-a alapján rendeletekkel léptette életbe, mivel az osztrák parlament alkotmányos tárgyalásukat lehetetlenné tette. Most azután valamennyi osztrák párt és minden valamire való város tiltakozik a 14. §. alkalmazása és a szerződések életbeléptetése ellen.

Azok, a kik a történelmet nem ismerik és nem tudják, hogy Ausztria évszázados törekvése volt Magyarország gazdasági kiszákmányolása, a nagy felzúdulás láttára azt gondolhatnák, hogy ime egy nép, mely élet-halál-harcot vív megtámadott alkotmányáért. Pedig nem így van! Törődnek is az osztrákok az alkotmányval, csak zsebjukhöz ne nyúljon senki és csak hizni lehessen Magyarország rovására. Hiszen ez a rettenetes (?) mozgalom a 14. §. ellen is tulajdonképpen abból eredt, hogy a cukor ezután Ausztriában is olyan drága lesz, mint nálunk és hogy az új vám- és kereskedelmi-szövetség Ausztriának azon jogtalan és igazságtalan előnyeit, melyekben eddig Magyarország rovására részesült, legalább részben megszünteti. Ne volna csak így, hanem megfordítva, bánnak is akkor az osztrákok, ha a feje tetejére állítanák is az alkotmányt!

Különbén is minek jajgatnak az osztrák pártok alkotmányukért, mikor alkotmányadta jogaikkal nem akartak élni, az eléjük terjesztett törvényjavaslatokat nem akarták tárgyalni és készek voltak Magyarország gazdasági életét tönkretenni, csak hogy pártpolitikai és nemzetiségi czéljaikat ezen az áron elérhessék. Egyet azonban tanulhatnánk osztrák

szomszédainktól, azt: hogy bizony ránk férne, ha a gazdasági kérdések iránt jobban, vagy legalább éppen úgy érdeklődnénk, mint a közjogiak iránt. De hát mink gavallér- és jogász-nemzet vagyunk és a fődolog, hogy az ősi jus megmaradjon, habár csak papíron is!

Szerbiában az illetékes törvényszék nem sokára megkezdí a Milán király elleni merényletnek és a radikális párt dinasztia-ellenes összeesküvésének tárgyalását. Hajmeresztő dolgokat írnak a radikálisok lapjai azokról a kinzatasokról és zaklatásokról, melyeknek állítólag ki vannak téve. Pedig hát nem egy főemberük, a ki legalább is gyanús az összeesküvésben, külföldön fürdőzik és semmi bántódása sincs. Egyébiránt a tárgyalások nyilvánosak lesznek és így majd kisül, vajjon csakugyan olyan ártatlanok-e a radikális bárányok, mint a hogy kivált magyarországi barátaik hirdetik.

Világszerte nagy érdeklődéssel várják Dreyfusz pörének új tárgyalását, a mi fájdalom, nem pusztán igazságszolgáltatási, hanem sokkal nagyobb mértékben politikai ügy. A rennes-i haditörvényszék előtt aligha ki nem fog tűnni a francia hadsereg fő-fő vezetőinek köztársaságellenes volta. Hiszen Vegrier tábornok elég merész volt körlevélben fölhívni a katonaságot, hogy legyen készen esetleg a francia kormány ellen a rennes-i ítélet után.

Spectator.

A toll.

A napokban országszerte lefolyt impozáns Petőfi-ünnepségek Magyarhon nagy tollforgató gárdáját mozgásba hozták. A hol költőt ünnepelnek, ott bizonyára nem hiányozhatnak a költők és írók. Rövid időre az irodalom dominálta a helyzetet, az íróvilág foglalkoztatta a közvéleményt, a mi jó rész nem is a Petőfi-évfordulónak tulajdonítható, hanem inkább annak a körülménynek, hogy éppen benne vagyunk az u. n. uborka-szezon kelős közepében. Bezzeg, lett volna löverseny-

évad vagy csak egy kis politikai háborgás, bizony siettek volna ledarálni azt az egy díkeziós napot Segesvárott, hogy aztán hajrá! teljes érdeklődést fordíthassanak Tokióra vagy tudom is én, micsoda nevű gebére vagy pedig lázas örömmel tovább gyönyörködjenek Széll-Thun bajvívásában...

Teljes szélsőnd tehát kedvezett az ünnepelőeknek. Egy pillanatra Magyarország is észrevette, hogy neki is vannak írói, meg irodalma, talán éppen oly rohamosan fejlődő irodalma, mint bármely más nemzetnek.

Ezt már régen észre kellett volna venni. Sőt nemcsak észrevenni, hanem állandóan szemmel is tartani, segíteni s pártfogolni, nem pedig teljesen magára hagyni. Mert im, be kell vallanunk a csúnya igazságot: a magyar irodalom magára van hagyatva, hogy jobban se kell. Ha boldogul, jó; ha pedig elcsenevészedik, az se baj. — E szakban nyilvánul az általános érdeklődés az irodalom iránt. Hiába mondjuk például, hogy a sajtó — az irodalom egyik hatalmas ága — nagy hatalom; ez másutt természetesen úgy is van, de nálunk az ördög se hiszi el. Hiába mondjuk továbbá, hogy a könyvek kelendőse az illető nép műveltségét és jólétét jelzi; ez másutt persze úgy is van, de nálunk senki sem vásárol rendszeresen könyvet, ha csak azt nem akarja, hogy bolondnak nézzék.

Szomorú viszonyok ezek. Ember ezen nem tud segíteni, mert mindhiába kürtöljük világgá e jelszót, hogy „pártoljuk az irodalmat!” mindhiába adunk közre lapjainkban hangzatosnál-hangzatosabb előfizetési felhívásokat, a közönyt bizony ezzel meg nem törjük s a toll embere továbbra is kesereghet az irodalmi állapotok áldatlanságán. Így esik meg azután, hogy a kevésbé erős lelkű író sokszor áruba bocsátja a szent fegyvert: a tollat, csak hogy zsebében üresen ne kellessen látnia.

Az irodalom pártolása, az újságok járatása — pénzáldozatokat kiván. A pénzt pedig nem igen vesztegetik manapság, tehát jól megszokta gondolni minden ember, hogy hová adja. E részben tehát nem is csodálható annyira, hogy a toll munkája nem találja meg az igazán megillető jutalmat. Mert nem veheti senki rosznéven, ha előbb kenyérre gondolunk és csak másodsorban keresünk magunknak szellemi táplálékot.

A hiba tehát az irodalom pangásánál ott leledzik, hogy nincs elegendő pénz. Hazánk e tekintetben még szegény és megkívánja,

dialog ne legyen folytonos, hanem mint az életben, szünetekkel megszakítva, gestusokkal kiegészítve és egyensúlyban tartva. Nem is a dialog a legfontosabb, hanem a gestus, a mozdulat. A néző figyelme forduljon egészen a cselekvény s nem a személy felé. Ebben a tekintetben Jullien egy véleményen van Aristotelessel. Ő egyáltalán, mint minden francia, bámulója a görög színháznak. Hisz Jules Lemaitre, a kiváló kritikus is Euripidesben a „szabad színház” előfutárját látja, mert személyeit úgy beszélteti, mintha tanuk nélkül volnának és intim beszédük néha bizony brutális őszinteségű.

Jullien *főfigyelmét a cselekvényre* fordítja. Úgy találja, hogy a „dráma tengelye a szerelem” s e tengely eltolását javasolja, hogy helyébe valamely általános emberi vagy szociális kérdést tegyünk a darab központjává. Ez így szépen hangzik, de hát nem a szerelem s az emberi érzések hullámozása volt és marad-e legfőbb és legfontosabb tárgya a költészetnek? A modernnek drámakísérletei, az érzelmi konfliktusok nélkül, hajótörést szenvednek a közönség részvétlenségén. Jullien színművei is, melyek a „Théâtre libre”-ben adattak, (legkülönb köztük „A tenger” cz. halász-életkép) felemás valamik; a néző soha sem tudja, megértette-e és jól értette-e azt, a mi a színpadon történik. Jullien a személyek lelki életének szeretne több tért juttatni, mint Strindberg, ő is komplikált embereket

akarna élénk állítani és eszményeket, melyek ki nem bogozhatók, csak sejtethők.

Jullien könyvének érdekes része az, melyben a *színpadi események hatását vizsgálja a közönségre*. Úgy találta, hogy leglassúbbak és leggyöngébbek a cselekvény hatásai, gyorsabban és erősebben hat a dialog, de leggyorsabban és legerősebben a mimikai hatások. Ennek oka, szerinte az, hogy a cselekvény megértéséhez feszült figyelem, tehát bizonyos szellemi munka szükséges s így a hangos tetszésnyilatkozat ritka, vagy csak perczek mulva nyilvánul. A dialog minden szellemi megerőltetés nélkül hat s a tetszés nyomban kitör, akár mozgás vagy taps színében. A mimikai hatások rögtöniek. De minden esetben a nem-tetszés hamarabb nyilatkozik mint a tetszés.

Jean Jullien tulajdonképp a *théâtre libre rendszerét* foglalta könyvbe s ha e kísérleti színpad műsorát tanulmányozzuk, Jullien elméletére fogunk ismerni. Ő komplikált lelki proceszusokat, komplikált motívumokat követel s a nagyvonású, átlátszó cselekvény helyébe sok apró részecskéből összerótt cselekvést tesz. A részletek fontosak nála, a jelentéktelen és nem is lényeges mozzanatok. A közönség pedig nehezen tudja e sok részletet figyelemmel kísérni; azért van e daraboknak olvasva nagyobb hatásuk, mert visszafelé is lapozhatunk, — a színházban ilyesmire nincs idő.

A modernnek színdarabjai csak amolyan regényfélék, mert olvasva érnek legtöbbit, a

mennyiben legkiválóbb tulajdonságuk az életből ellesett hű részletek tömege és a mellékes részletek hangulata. Az igazi művésznél is előfordul ilyesmi, de önkénytelenül. A modernnek azonban erőlködnek, hogy azt tegyék a legfontosabbá a színpadon. Mi tehát a *modern dráma*? Ezernyi részletből kombinált kép, egy darab élet, egy darab természet, melyet színpadra ültettek át. Vagyis, a pontos szemlélet terméke. És hogy hatása teljes legyen, a nézőtől hasonló szemléletet követel. A színház pedig nem alkalmas hely ilyen szemléletre! A színpad cselekvényeket követel, a költő rokon- vagy ellenszenvének, moráljának, hitének, érzéseinek tettekben való feltüntetését. Az új irány azonban csak hangulatot kelt és ez nem hat teljesen a közönségre. Fiatalabb és szerencésebb társa, R. Doumic, a francia akadémiától megkoszorúzott kritikus („De Scribe à Ibsen”) csak az új dráma tanulságai-val frissíti fel a régi elméletet.

Strindberg, a skandináv írók programadója, pszichológiai drámát sürget. E törekvések Németországban is élénk visszhangot keltettek, a holszintén nagy számmal vannak „modern” drámák, melyek a régi formával alaposan végeztek és új utat törtek a jövő színirodalmának. Sőt Lessingje is támadt az új iránynak *Gartelmann Henrikben* („Dramatik”) a ki először Aristotelessel végez és annak poetikája romjain (!) építi fel a maga rendszerét. Gartelmann ép az ellenkező nézetet

hogy előbb egyéb más országos bajait orvosoljuk, előbb gazdaságilag, iparilag és kereskedelmileg lendítsünk rajta és csupán aztán gondoljunk az irodalomra. Különben is a irodalomra ezek nyomán s ezekkel kapcsolatban magától megizmosodik. Mert az természetes, hogy ha nagyobb pénzforgalmat fogunk tapasztalni népeink összes rétegében, akkor majd több garas is fog jutni a toll emberei számára.

Addig a toll csak végezze magasztos hivatását s a jutalomról mondjon le — egyelőre.

A mi az irodalom hivatott harcászainak anyagi és erkölcsi hátrányára szolgál még, az a mindjobban elharapódzó dilettantizmus. Manap mindenki, a ki csak némileg ismerős a betűvetés művészetével, irogat. De nem ám úgy, mint a régiek tették, t. i. az asztalfiók számára és tisztán önmaga multságára, hanem szellemi termékeit minden rostálás nélkül siet kivinni a nyilvánosságra. A sok rossz könyv így keletkezik és így veszti bizalmát a közönség az irodalom iránt. No de ezen sem lehet segíteni, miután nem lehet törvényileg szabályozni, ki írjon, ki nem? ... Ez személyes szabadságában áll mindenkinek.

Londoni levél.

London, július végén.

Az egyszerű paraszt ember módjára nekem is bocsánatot kell kérnem a t. szerkesztő úrtól, hogy eme soraimat ingújjban írom. Kissé hihetetlenül hangzik, ámde szomorú igazság mégis, hogy itt Londonban mostanában oly óriási hőséget kell elszenvetnünk, hogy ahoz képest a Sahara forrása magyarárn mondva: kismiska. Az emberek az utcán csak úgy dülnek, az óriási omnibusz-bárkák kerekük pedig valóságos csatornákat vágnak az útközép megolvadt aszfaltjában. Benzülöttek szavahihető állítása szerint ilyen esodát már rég nem tapasztalt Albion hidegvérű népe. Májusban, mikor ideérkeztünk, oly ködös napjaink voltak, hogy akár novemberi napnak is beillettek volna s ime, egyszerre megváltozott az időjárás.

Ez a rettentő melegség azonban csak a mentő-tanfolyamot végzett policzemanoknak (rendőrök) ad munkát, kik az elalélt embereket szedik össze és az első segélyt nyújtják nekik. Máskülönben minden a maga rendes

kerékvágásában halad. London ugyanis nem tart nyári szünetet, mint odahaza a mi Budapestünk. Az arisztokraták a környéki nyaraló-telepeken üdülnek, de estefelől mindennap előzőnlük a fővárost. A színházakban kivétel nélkül játszanak, a nyilvános sétatereken nyüzsög a nép és idegen is annyi van, mint ősszel szokott lenni. Utóbbiak a piros táblás Baedekerrel a kezükben mindenütt mutatkoznak. Fülkeresik az összes látnivalókat — s ebben London nem szűkül ködik, — miközben szorgalmasan törölgetik izzadó homlokukat. — Jómagam is, miután először van szerencsém a föld e legnagyobb városában időzhetni, kihasználom a kedvező alkalmat és sorra veszem az összes nevezetességeket. Hát bizony esodás világ van erre felé. Az itteni látnivalók bámulatba ejtik még a legtapasztaltabb utazót is. Az Albert-Viktória múzeumban pl. csak úgy tolong a sok idegen az első gőzmozdony körül, mely 1829-ben készült. Kerekük, valamint belső szerkezete is jórészt fából vannak, hatalmas, mondhatni otromba vaspántokkal megerősítve. Primitív alkotmány, de drága ereklye. Hasonlóképen ki van itt állítva Foulton első gőzhajója, mely miatt az akkori babonás nép megakarta kövezni a zseniális föltalálót. Az időt jelző óra kezdetleges modellje is itt látható, stb. stb. Mindannyia becses határkövei a civilizáció fejlődésének. Nem vagyunk képesek eléggé nézegetni és csodálni a ritka tárgyakat. A királyné kertjében viszont a növény-világ esodái vannak felhalmozva. A délszaki növények üvegházában oly iszonytató, mesterséges meleg levegő van, hogy azt alig lehet kiállani. De ezt a hőmérsékletet megkivánja a sok emeletnyi magasságú pálma, melyek itt tenyésznek. Az óriási kaktusz-példányokat pedig nézni sem jó, mert megfájdul tőle az ember nyaka. Szóval valóságos paradicsom ez a kert. Kár, hogy az ör oly hamar kivezetett bennünket. — Egyelőre ennyit.

Horváth Béla.

A tölgyek földrajzi elterjedése.

I.

A növényország polgárainak osztályozása Tournefort és Linné kora előtt nem a növények szaporodási szerveinek tekintetbe vételével történt, hanem inkább azok külső

habitusa és tápláló szerveinek különbözősége alapján; de midőn a rendszertan ezt az ösvényt oda hagyta, létjogot adott a növényfajok elterjedése tanának, mely mint már határozottan földrajzi disciplina azt mutatja ki, hogy a virágzat és gyümölcs analogiája folytán egy fajnév alá foglalt növények, a különböző éghajlati viszonyokhoz mért, egymástól igen elütő külsőben jelenhetnek meg.

Ennek igazolására kiválóan a fajgazdag növénynek alkalmasak, melyek a Földtekének úgyszólván minden pontján előkerülnek, mint pl. a fűz (Salix), hanga (Erica), fűtej (Euphorbia) (Természettudományi Közlöny 1876. 371—2. lap), vagy a tarnics (Gentiana) (Természettudományi Füzetek 1881. 78—84. lap), meg a tölgy (Quercus), mely utóbbiból De Candolle a maga híres Prodromus-ában 300 fajt készült leírni, — noha előre bevallotta, hogy azok $\frac{2}{3}$ része csak ideiglenesen van megkülönböztetve egymástól. Ma a tudományos kritika mintegy 230-ig szűrte meg a tölgyfajok eme számát, mely még így is elegendő arra, hogy világpolgári minőségben jusson belőlök egy pár a Föld minden zugába.

E fa geológiai tekintetben újkori eredetű, mivel a Saporta gróf által felsorolt 34 kövesült faj közül a Qu. primordialis kivételével mind csak az új terciár képletekben, a miocen és pliocen korban jön elő. A baranyai kvarc-andesit tuffában találhatók a Qu. Gmelini Br., Qu. commutata Ung.; szintén Baranyában a Qu. mediterranea Ung., Qu. Böckhii, mely a Qu. valdensis Heer és Qu. lonchitis Ung.-hoz hasonlít (Földtani Közlöny VI. köt. 32—33. lap). Mellőzve azonban az ásatag tölgyeket, mint pl. a felső kréta-korszak idején Franciaországban élt örökzöld tölgyfákat (Peschel-Leipoldt: Physische Erdkunde I. 1879. 325. Pag.) valamint a Qu. nerefoliát, mely Ettingshausen szerint Stájerország barnaszén medencéjében előkerül (Senft: Geognosie II. Abth. II. Hälfte 1878. 1202. Pag.); vagy a miocen korszaki Qu. lignitumot, mely akkor Európában ausztráliai, indiai és amerikai növényalakok társaságában élt; vagy az ősjütlendi tölgyfóra tagjait, melyek ott bár a túlevelűek fölött, de az utánok következő nyír és az ezekre települt bükkerdők alatt vannak eltemetve (Flammarion: Gott in der Natur 1870. 175. Pag.): csak a jelenlegi tölgyek térbeli elosztakozását kívánom körvonalozni.

vallja, mint Jullien. Neki a jellemek (azaz személyek) a legfontosabbak a drámában, „a cselekvény csak eszköz ennek kiemelésére”. Szerinte a cselekvény egységére nincs is szükség, „a tárgynak pedig semmi köze a színmű műbecséhez”. A mi kritikaink is sokat vitatkoztak hajdanában azon, hogy a drámában a cselekvény fontosabb-e, vagy a jellemek. Gyulai Pál rámutatott azután, hogy a drámában mind a kettő szétválaszthatatlanul összetartozik, mert a dráma semmi egyéb, mint érzések és gondolatok átváltozása tettekbe. Különben Gartelmann tételét, valamint a modernnek legtöbb reformatori nyilatkozatát Ludvig Ottónál, a zsenialis dramatikusknál is megtaláljuk már. félszázaddal hamarabb.

Gartelmann azt állítja továbbá, hogy „a drámai költészet utánczás,“ azért, ha „egy esemény a valóságban félóráig tart, szinpadon utánczásához is annyi idő kell”. Pedig a színház az idő, hely és kifejezőmód tekintetében illúziókat követel. Már Schiller mondta, hogy a szinpadon nincs más idő, mint a cselekvények folytonos sorozata. Mi azért megyünk színházba, hogy érzéseinket kielégítsük, az érzések ősforrása pedig, melyet a költőnek a sziklából fakasztania kell, a nemes összhang és szépség utáni vágy.

Gartelmann azt is követeli, „hogy a dráma nyelve utáncolja a valóságot, jellemezze a személyeket, — tehát csak próza lehet”. A

vers ellen egyáltalán nagy ellenszenvet mutat szerzőnk. Ezzel aztán a világirodalom összes klasszikus drámáit elítélte. Mi sem hiszszük, hogy egy sophokleszi vagy shakespearei hős úgy beszélt az életben, a hogy a költő beszélteti, — de a költői díkezió bizonyára hű képét adja gondolatainak. A szinpad nyelve szintén alá van vetve az illúzióknak és a néző nagyon jól tudja, hogy a szereplők beszéde nem az igazi élet beszéde és nem is lehet az.

Gartelmann könyve a német modernnek elveit foglalja magában s ha Schlaf János, Halbe Miksa vagy más ifjú hangulat- és utánczó költő szinművét olvassuk, látni fogjuk az elmélet és gyakorlat találkozását. Vegyük csak a modernnek legnevezetesebb művét, Hauptmann G., „Takácsok“ cz. drámáját. Gartelmann összes elvei alkalmazva vannak itt. A költő csak a jellemekre tekint, mert a cselekvénynek semmi egysége, a dialog hiven a valót utáncolja. Nem is igazi dráma a „Takácsok“ és ha irodalmilag mégis kiváló és becses, Hauptmann nagy tehetsége tette azzá. Kitűnő megfigyelő s a mellett tudja a legjellemzőbb részleteket fölhasználni, rendkívül érzékeny az ingadozó hangulatok és derengő érzelmi beayomások iránt. Technikájára jellemző ugyanegy esemény, ugyanegy hangulat ismétlése más-más, bár alig különböző szempontokból. Ha a „Takácsok“-at otthon olvassuk, a költő ritka erővel nyügz le képzelete hatalmába. Vele együtt szívjuk

magunkba a takács-szobák fújtott levegőjét, vele együtt rendülünk meg e szegény tömeg nyomorúságán, résztvevő szemmel látjuk a fölkelés készülődését, dühöngő viharban való kitörését és vele együtt látjuk a vigasztalább, nyomorúságosabb jövőt. És a mi a költővel együtt érezni kész, az a hangulat suggestiója. Szinpadon mindez eltűnik s a részletek nem elégségesek a dráma szerkezetének viseléséhez. A háttér, a tendenciózus mozgalom nyomult előtérbe, ez okozta aztán a darab betiltását is. Ugy látszott, mintha apró alakok mozognának egy óriási prospektus előtt. Ha egy mű alkalmas annak bebizonyítására, hogy a dráma egység, az események összetartozó köre, a cselekvényt vívó s a költő eszméjét képviselő hős nélkül el nem képzelhető, a „Takácsok“ az, hol mind ez hiányzik és minden költői tehetség sem volt képes arra, hogy dráma épüljön fel epikai alkotórészekből. A következőes realizmus, melyet Franciaországban J. Jullien, Németországban Gartelmann H. hirdettek, nálunk a Petőfi-Társaságban dr. Prém József is, és melyet Hauptmann Gellért képvisel legköltőbben. sem elméletben, sem gyakorlatban nem lesz befolyással a jövő színházára. Ki is jelenti ezt a modernnek legújabb aesthetikusa, Steiger Edgár, a ki alaposan megrostálja e másfél évtized drámatermését.

(lb.)

Midőn a klasszikus görög világ Linnéje, a kresosi Theophrastus (élt Kr. e. 361—286.) Demetrius Phaleraeus segítségével az első botanikus kertet Athenaeában megalapította és természetrajzának 10 könyvében mintegy 500 növényt leírt, nem elégedett be fűvészkertje szűk keretének vizsgálásával, hanem alkalmat keresett megfigyelni, mily szépen diszlett azon idő szerint Kréta szigetén a cziprusfa, Elisben a csükkülő (Centaurea), Libanon lejtőin a czedrus, Arkádiában a berkenye (Sorbus), a Nilus partján Örményországnak kajszi, — Perzsiának ősi barackja, a Maeander folyó mellett a tamarind, az örömtelen Achaeronnál a jegenye, az Alphaeus mentében az olajfa, Damaszkusban a terebint (Pistacia), Babylonban a pálma (Phoenix), mely Cyprusban nem igen érlelte meg datolyáját, Görögországban pedig épen meddő maradt.

Látta, hogy Macedoniában szebb a fenyő, mint magán az istenített Parnassuson; értesült, hogy a füge és szőlőtől el nem hullatják leveleiket Elephantine vidékén Felső-Egyiptomban; legszebbnek találta azonban a cyprusi tölgyeket, de mivel azok alakja nem volt olyan fejedelmi, mint a dodonai kocsános tölgyeké: abban nyugodott meg, hogy az epirusi tölgy minden más országban elfajzik (Cantu: Világtörténelem IV. 1858. 228. 387. lap). Így magyarázta ki a növénytan bölcsőjét ringató görög természettudós a fajok különbséget, nem levén még világos tudatában a faji jelleg állandóságának, mely inkább elvész a változott létföltételek behatásai alatt, semmint önmagát földadná, legfőbb változatokat hoz létre.

Valóban a tölgyeknek az a koszorúja, mely a Földközi tenger tükrét örökzöld foglaltvány gyanánt köríti, a legbámulandóbb szépség mellett is korán sem mutat föl oly nagyszerűen fejlett alakokat, minők a közép-európai fejedelmi tölgyek, melyek terepélyes koronája éjszaka edző viharaival dacolni képes. E különbség egyik okát, egyik újabb keletű tudományág, az éghajlat (klimatológia) is segít megfejtetni. Közép és északi Európában ugyanis legtöbb eső nyáron hull, midőn a fák életműködése igen tevékeny és hozzá a talaj szabályszerint több nedvességet tart vissza, mint a mennyire szüksége van és innen ered a fák lombozatának gazdag kifejlése, kapcsolatban csekélyebb mérvű gyümölcsözéssel (Guthe: Lehrbuch der Geographie. 1872. 245. Pag.). E szavak egészen a közép-európai tölgyekre olvashatók rá, melyek annyira hívek maradnak világűrünkhez, hogy annak Azsia felőli határhegyét, az Uralt sem hágják át: midőn pedig dél felé terjeszkedni bátorokodnak, a változott létkörülményekhez lehetőleg alkalmazkodva lépnek föl, mert az időjárás olyan hatalmas, melynek kérlelhetlen voltát folyton érzik s mely alól még az ember sem bírja személyes vagy társadalmi ügyeit fölszabadítani (Greguss Gy. Összegyűjtött értekezései 1876. 143. lap).

Az éghajlati különbözőségek folytán a tölgyek külső alakja szintén különböző. Éjszakamerika mocsárainak némely tölgye csak arasznyi, a közép-európaiaknál ellemben 7—8 m. derék-átmérőjű fejlődöttség mellett 50 m. magasság sem ritka tünemény: leveleik a legegyszerűbb kerüleges vagy tojásdad alakú és épszélűtől elkezdve egészen a mélyen öblözöttig igen különbözők. Thieme összeállítja rajzban a Qu. Pyrenaica, Qu. alba obtusiloba, Qu. asplenifolia, Qu. nigra Americana, Qu. striata, Qu. pectinata, Qu. filicifolia és Qu. cochleata leveleit és csoportosításuk nagyon szembeötlővé teszi a tölgyek leveleinek különben alig sejtett alakgazdaságát (Növényábra gyűjteményem 198. sz. 2. lap).

Csupán gyümölcsük, a makk és annak faállományú pikkelyes tartója, a kupak jellemzi valamennyit annyira, hogy e két dolog a tölgynek faji jellegét alkotja; úgy hogy az amerikai babérlevelű (Qu. laurifolia) és csorbóka levelű (Qu. sonchifolia) fajokat csak a kupakos makk teszi tölgyekké. Némelyeknél teljesen eltakarja a kupak a makkot, másoknál félig, ismét másoknál alig hogy rá van illesztve; sőt a makkok alakja is a gömbölyűtől a kúpidomúig változó, nem

különbözik azok nagysága. A közép-európai tölgyek makkja ismeretes nagyságú, de a délamerikai Andes hegységben növő Humboldt-tölgy (Qu. Humboldtii) nagyobbakat terem a diónál, a dél-európai Qu. macrocarpa gyümölcsei tyúktojás nagyságúak, sőt a guatemalai tölgyei akkorára is megnőnek, mint a legnagyobb pulykatojás (Hellwald: A Föld és népei I. köt. 1879. 576. lap).

Még a társaság sem egészen egynemű, melynek körében élni szeretnek. A közép-európai tölgy a bükkkel, gyertyán és hársallalik együtt, ritkábban a tülevelű fákkal; de a külső világrészekben Podocarpus fenyűvel, nevezetesen a kaliforniai Sierra Nevada hegységben pedig a mammuth fenyűvel (Wellingtonia, Sequoia) elég sűrűn keveredik. Melegebb tájakon pálmákkal is társul a tölgy, mint Középamerikában és az éjszakinak délibb vidékein. Hátsó-Indiában, Szumatrán, de különösen Jávában mint Jung-huhn megjegyzi. Legritkábban alkotnak magok a tölgyek külön erdőt, mint azt északi Németországban, a történeti nevezetességű teutoburgi erdőben láthatni, vagy mint Temes megyében, hol tölgyerdő 119,200 kataszteri holdnyi van. Olajfával azonban nem keveredik, mivel mint Plinius Secundus mondja, a tölgy és olajfa oly konok gyűlölettel viselkednek egymás iránt, hogy egyik a másiknak árkába helyezve elhal, a tölgy pedig a diófa mellett is. Valóban naiv méltatása a létföltételek hatalmas befolyásának!

(Folytatása következik.)

KÜLÖNFÉLEK.

— **Közgyűlés.** A város törvényhatósági bizottsága f. 1899. évi *augusztus hónap 7-ik napján* (hétfőn) délelőtt 10 órakor a városháza közgyűlési termében *rendkívüli közgyűlést* tart, mely alkalommal a *pozsonyi első takarékpénztártól felveendő 800,000 forint ideiglenes kölcsön tárgyában* beérkezett bizottsági és tanácsi javaslat fog tárgyalatni.

— **Felelős szerkesztőnk szabadságideje** letelvé, a lap szerkesztését is a mai számmal átvette.

— **Az iskolaszék megalakulása.** A törvényhatóság által megválasztott iskolaszék, hivatalos esküjét a tanács előtt letelvé, a következőképp alakult meg: elnök: Szabó József, alelnök: dr. Kecskeméti Lajos, jegyző: Páthy Károly, a tanácsi bizottság elnöke: Laukó Károly, jegyzője: Páthy Károly, óvodafelügyelő bizottsági elnök: ifj. Tóth István, jegyző: Szücs László, mulasztásokat igazoló bizottság elnöke: Kressák Pál, jegyzője: Kerekes József, gazdasági bizottság elnöke: Pataky Imre, jegyzője: Páthy Károly.

— **Áthelyezés.** A helybeli polgári leányiskola nagyműveltségű kitűnő tanítónőjét, lapunk szellemes munkatársát: Than Irma úrnőt, a vallás- és közoktatásügyi miniszter — saját kérelmére — az erzsébetfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki. A mint egyrészt sajnálattal vesszük a hirt, hogy társadalmunk egy kedves tagját elveszítjük, másrészt megnyugtató az a tudat, hogy ezen áthelyezés által kedves munkatársunk boldogságához közeledik. Kövesse őt új otthonába elismerés és szeretése.

— **A lajosmizse-kecskeméti villamosvasút engedélyezési tárgyalása** a helyszíni szemle megejtésével, mint értesülünk, még e hó folyamán fog eszközöltetni, úgy hogy a villamosvasút építéséhez még ez évben hozzá fognak. Érdekes hírként emlékezünk meg arról a mozgalomról, melylyel Lajos Mizse irányadó köreiből behatóan foglalkoznak, hogy a villamos vasút a közszé főútcáján menjen keresztül. Ez a terv teljesen indokolt. Nemesak a kecskeméti közönség kényelmét fokozná ez a kis irányváltoztatás, hanem Lajos Mizse közlekedésén nagyot lendítene.

— **Áthelyezés.** Honvédtisztikarunk egyik népszerű s társadalmi életünkben kiváló szerepet játszó tagja: Thomka Elek m. kir. honvédszázados, a honvédelmi miniszter rendeletéből Érsekújvárra helyeztetett át.

— **Halálozás.** Mély részvétellel értesülünk, hogy Magyar Mária úrnő, egy általánosan tisztelt család tagja, hosszas betegség után f. hó 2-án meghalt. Halálozásáról a család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Magyar Pál ügyvéd úgy a maga, mint az összes rokonság nevében is fájdalommal jelenti nővérének Magyar Máriának folyó hó 2-ikán reggeli 1/3 órakor, életének 45-ik évében, hosszas betegség után bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak hült teteme folyó hó 3-ikán délután 5 órakor fog, — az ev. ref. egyház gyászszertartása szerint, — a Budai-út melletti temetőben örök nyugalomra tétetni. Kecskemét, 1899. évi augusztus hó 2-án. Béke poraira!

— **Előléptetés.** Posta- és táviró-hivatalunk vasszorgalmú, kitűnő főnökét, Nyíry Károly urat, az a kitüntetés érte, hogy a posta- és táviró-felügyelők létszámában a VIII. fizetési osztály 1. ső fokozatába léptette elő a kereskedelemügyi miniszter. Erdemesebbegyént alig érhetett a kitüntetés, mert úgy mint példászerű buzgó tisztviselő, a hivatalnoki kar és közönséggel szemben, úgy is mint társadalmunk egyik legrokonszenvesebb tagja — arra elég érdemeket szerzett.

— **A szolnok-félegyházi helyi érdekű vasút** kisajátítási eljárása f. hó 4-én tartott meg Fekete István h. polgármester, Sándor István jegyző, Nagy Lajos és Tatay Jenő bizottsági tagok, a vasúttársaság megbízottai és az érdekelt birtokosság jelenlétében Kecskeméten a városháza bizottsági termében. A kártalanítási eljárás részben sikerült, a kikkel pedig megegyezni nem sikerült, azokkal másnap 5-én a bizottság a helyszínen tárgyal.

— **Mi hír a szomszédban?** Mig mi ólomlábban járva, vasúti politikánkat elhanyagoljuk, addig Félegyháza egyrészt délnyugot felé Csongráddal, most pedig keleti irányban Majsával kötötte össze magát immár teljesen kész s a forgalomnak átadott vasútvonal által. A műtanrendőri bejárást folyó hó 2-án reggel 8 órakor kezdték meg a zászlókkal és virágokkal díszített félegyházi vasúti állomáson. Délben fényes bankett volt. Üdvözljük kedves szomszédainkat a haladás útján.

— **Petőfi emlékezete a külföldön.** Kellemes meglepetéssel olvassuk a „Frankfurter Zeitung” világlapnak július 28-iki tárczáját. „Alexander Petőfi. Jun. 31. ten. Juli 1899. Von Dr Stefan v. Ládaj.” Hát mégis csak van már látható eredménye a nemzetközi elismertetésért legjobbjaink által folytatott erős küzdelemnek. Ime a nagy magyarfaló Frankfurter Zeitung nem konfiskálja a kecskeméti magyar gyerek sovíniszta kirohanását, hanem szépen lenyomatja, még fizet is érte. Sőt mi több: ugyanezen számban, a vonal fölött, a politikai részben is épen a nemzeti-ségi kérdésben pártunkat fogja s már nem is vagyunk, Oestreich, hanem Oe.-Ungarn. Pedig a Frankfurter Zeitung sok millió németnek s épen a legműveltebbjének csinálja a közvéleményt. És ez a „Dr. Stefan v. Ládaj, a kinek az a jelszava: „dolgozzunk; hordjuk a téglát, hogy a magyarok háza ne csak belül legyen fényes, hanem kívülről is imponáljon az idegennek, a kinek pénze van, pénzzel, a kinek esze van, ésszel,” ez a Ládaj Pista kecskeméti gyerek, igazán a legjavából. Örömmel büszkeséggel üdvözljük ezen szép sikere alkalmából.

— **Tájékoztató.** Az 1899. évre érvényes haddijadó kivetési lajstrom a budapestvidéki m. kir. pénzügyigazgatóságtól érvényesítési záradékkal ellátva elérkezvén folyó évi augusztus hó 4-től augusztus hó 12-ig a városi számvevősnél közszemlére kitétetett, oly értesítéssel, hogy ezen idő alatt a kivetési lajstrom betekinthező és díjkötelesek netáni felszólamlásait és pedig: a) azok, kik már mult évben voltak haddijal megróva, a lajstrom kitételének napját; b) azok pedig, kik jelenleg első ízben rovtak meg, tartozásuknak a díj könyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a budapestvidéki kir. Pénzügyigazgatóságnál előterjeszthetik.

— **Jelölés a hadapród-iskolába.** A város által a honvéhadapród-iskoláknál rendszerezett alapítványi helyre első helyen Falta László, második helyen Rutkay Elemér jelöltettek a tanács által.

— **Figyelmeztetés szőlőbirtokosainkhoz!** A júliusi nedves időjárás folytán úgy a homoki, mint több helyen a hegyi szőlőkben is fellépett a lisztharmat gombabetegség (*Oidium tuckeri*), leginkább a fürtökön. A baj könnyen felismerhető, mert a megtámadott fürt úgy néz ki, mintha piszkos fehér porral lenne behintve. Ezen betegség nem új, mert nedves években többször lép fel, kisebb-nagyobb mérvben. Először észlelte Angliában egy Tucker nevű kertész 1847-ben, kitől a betegséget okozó gomba *Oidium tuckeri* nevet kapta. A megtámadott fürt bogyói, — ha nem védekezünk ellene, — leszáradnak. Védekezni lehet pedig jó sikerrel kénporral, vagy kénvirággal, mely kereskedésekben olcsón kapható, — 10—12 kr. kilója. A kénpor az e célra szerkesztett eszközökkel hintendő a fürtökre. Ilyen eszközök a „Bojtos kénporzó és a szelenczés kénporzó”. Ezen eszközök, valamint a hozzávaló finom liszt alakú kénpor kapható Budapesten Schottola Ernőnél Andrassy út (Fonciére-palota). A bojtos kénező ára 1 frt 50 kr., a szelenczés fujtatója pedig 3—4 frt. A behintés meleg száraz időben eszköz-lendő; 3—10 nap múlva a kénezés után a beteg fürt visszanyeri rendes zöld színét és szépen fejlődik tovább. A kénezéssel azonban most már az idő előhaladottsága miatt sietni kell. Ajánlatos továbbá a másodvirágzású u. n. sarjűzőlőt leszedni, mert ezt szokta nagymérvben ellepni. A Miklós-telepen tett kísérletek folytán 1 holdra kb. 5—10 kiló kénpor kell, az elhintésre pedig 3—6 nap-szám. Az érdeklődők a kénezés munkáját a Miklós-telepen megnézhetik, hol a szükséges útmutatás bárkinek készséggel megadatik. Kecskeméten, 1899. évi augusztus 4-én.

A városi tanács.

— **Az Ipar-Egyesület** ma f. évi aug. 6-án (vasárnap) rendezi családias jelegű negyedik társas-estélyét. Minthogy meghívó ki-bocsájtva nincs, ezúton hivatnak meg az Iparegyesület tagjai családjaikkal s az érdeklődő közönség. Belépti-díj nincs.

— **A helybeli földmives iskolánál** a tanács javaslatára betöltendő 4 ingyenes helyre a földművelésügyi miniszter által teendő kijelölés végett, Dragolovics Gyula és Tészary Imre két évre, Nagy János és Csernai Lajos egy évre ajánlottak.

— **A Kecskeméti 48-as Kör** 1899. augusztus 15-én, N.B.-Asszony napján, a városi műkertben saját könyvtára javára nyári mulatságot rendez. Belépti-díj személyenként 60 kr. Kezdeté d. u. 6 órakor.

— **Falragaszok hirdették** a héten, hogy szintársulatunk két jeles tagja: Ferenczy Károly a népszerű komikus és Békefi Lajos tenorista a városi vigadóban művészestélyt rendeznek. A rendezők azonban elfelejtették az estélyt a hatóságnál is bejelenteni, így az élvezetesnek ígérkező művészestély, a rendőrség közbelépése folytán, elmaradt.

— **Augusztus elseje** a vadász-év kezdete, a mennyiben a vadásztörvény és a vadász-társulat szabályai szerint a fűrj és fogolyra a vadászat ideje e nappal megkezdődött. Vadászaink azonban még nem mozgolódnak, várják augusztus 15-ikét, a mikor a tapsifüles nyúlakra is megindul a nagy hajsz.

— **Katona-sétatérünk** jól gondozott gyönyörű partja — mint már irtuk — közönségünk egyik leglátogatottabb üdülő helye... esténként. Ide menekül a városi hőségtől eltikkadt lakosság, ide megy kíváncsian a közeli nyaralók közönsége, hogy halljon-lásson valamit. Annál feltűnőbb az a türehtetlen állapot, hogy közvetlen a sétány közelségében levén az állat-felrakódóhely, annak büze valószínű miazmákkal tölti meg a sétányt is. Felkérjük hatóságunkat, hogy hatóságos befolyásával eszközölje ki, hogy az állat-felrakódó az alsó pályaudvarba helyeztessék át.

— **Kánikula.** A régi jó példabeszéd szerint „beütött a kánikula”. A nap heve alig tűrhető pazarsággal ontja reánk, szegény halandókra forró sugarait s vágyakozva sietünk az enyhet adó árnyékba. Egyes napokon már 32—33 fokos meleg volt. Az uszoda ilyenkor a legkeresettebb hely, a széktői uszodában azonban csak térdig érő víz van s így nem csoda, ha onnan a közönség mindjobban elszokik. Nem lehetne ezen segíteni?

— **Ajánlkozás.** Egy szegénysorsú jómagaviseletű, jeles előmenetelű főgimn. tanuló, ki a német nyelvet is teljesen bírja, ajánlkozik valamely jómódú családban egy tanuló fiú mellé tanítónak (instruktornak). Czim és bővebb felvilágosítás nyerhető a szerkesztőségben.

— **Tűz.** Aug. 4-én éjjeli 3/1 órakor Molnár Ferencz X. t., 230. sz. a. Telki-útcza szegletén álló nádfedelű kamra-épületének teteje kigyúladt s részben elégett, részben pedig a tűzoltóság által szedett széjjel. Úgy látszik, hogy a tűz gyújtogatásból származott, mit igazolni látszik azon körülmény is, hogy a tűz a tető külső részét lepte el előbb s csak azután került be a padlásba. Az épület biztosítva volt. A vizsgálat pedig a tettesek kipuhatólása végett folyamatba tétetett.

— **A cséplés áldozata.** Minden idénynek meg van a maga áldozata. Aratás idején a cséplőgépek szedik az áldozatokat. A cséplőgépek lett áldozata Boros Anna 13 éves hajadon napszámos is folyó hó 2-án hajnalban Lajos-Mizsén, mikor is a gép dobja a szerencsétlen leány jobb lábát összemorzsolta. A súlyosan sérült leányt a kecskeméti kórházba szállították azonnal, hol lábfejét amputálták. Az esetről értesített rendőrség bűnügyi osztálya gondatlanságot látván fenforogni, az ügyészségnek azonnal jelentést tett.

— **Megmarta a sertés-kan.** Cséplő János 13 éves pásztor fiút Könesögön szomszédjuk Józsa István sertés-kanj f. hó 1-én délután megtámadta és annak lábait össze-vissza harapdálta. A sertés a kis fiúval együtt legeltető kis pulykapásztor leányt támadta meg először, kinek a fiú segítségére sietett, mikor is a kan azután neki rontott és őt hasigatta össze. A gyermeket a városi kórházban ápolják. A rendőrség a sertés-kan tulajdonosát az ügyészségnek feljelentette. Hasonló esetek ismétlődését kikerülendő, nagyon helyesen tennék gazdáink, ha kansertéseiknek agyaráit lefűrészeltetnék.

— **Gabona lopás.** Berente Gábor, Városföld 122. sz. tanyabirtokáról a szerűről 4 zsák tisztabúzát f. hó 1-én viradóra elloptak. A rendőrség az elloptott búzából 95 kilogrammnyit egy rovott egyénnél megtalált, de már örlött állapotban; mit, mivel annak szerzését igazolni nem tudta, le is foglalt, egyben az esetet a járásbírósnak feljelentette.

* **Szigethy,** budapesti fényképész lapunk mai számában közölt hirdetését ajánljuk olvasóink szives figyelmébe.

* **Üdítő italnak számos ásványvízforrást** hoznak javaslatba, melyek közül különösen az úgynevezett természetes savanyúvizek a legkedveltebbek. Nem közömbös azonban, mi-féle ásványvizet használunk a fent említett célra, mert általában számos oly vizek is, a melyek kizárólagosan csakis gyógycélokra alkalmasak s melyek élvezete üdítő italok gyanánt nem mindig előnyös, savanyúvizek czime alatt szerepelnek. Így pl. nagymennyiségű mészsókat vagy vasat tartalmazó vizek szakadatlan használata semmiképen sem válik a szervezet előnyére, sőt még egyedül a szénsavtartalom is némelykor elégséges, hogy vérdús egyéneknél vértódulást idézzen elő. Mi az utóbbi körülményt illeti, a szénsav mennyisége mindenkor a palaczk nyitva tartása által lejjebb szállítható s így első sorban arra kell ügyelnünk, hogy a víz minél kevesebbet tartalmazzon az előbb említett szilárd alkotórészekből. Ily felette ritkán található, sőt eddigelé unikumnak nevezett savanyúvíz a Mattoni-féle Giesshübler, mely még gyenge idegzetű és érzékeny egyéneknél is sikeresen alkalmazható és mely — eltekintve alkotórészei szerencsés összetétele által igazolt

gyógytani értékétől — mint elsőrangú üdítő ital szerepel.

— **Könyv a magyar tolvaj-nyelvről.** Apróbb dolgozatok jelentek már meg a magyar tolvaj-nyelvről, ezek azonban melleleg foglalkoztak csak ezzel a szerföltött érdekes tárgygyal s a közölt szókincs is meglehetősen hiányos volt. Pedig teljes figyelemre méltó ez a nyelv nemcsak a tudósnak, a ki rajta tanulmányozhatja leginkább, mennyire mehet az öntudatosság és az önkény a szó-készlet alakításában; nemcsak annak, a kinek hivatásával jár, hogy a tolvajok specifikus nyelvét megismerje; de a nagyközönségnek is, annak a részének tudniillik, a mely kedveli a kuriózumokat és kedve telik annak a sajtáságos logikai és pszichológiai működésnek megfigyelésében, a melynek folyama alatt az ilyen osztály nyelvek létrejönnek. Ilyen utbagazító művet készülnék kiadni Jenő Sándor és Vető Imre. A magyar tolvaj-nyelv és szótára czimen, a kik ritka nagy szorgalommal olyan gyűjteményét hordták egybe a magyar, főként pedig a főváros területén használatos tolvaj nyelv szavainak, a minőt, akár teljességére, akár világosságára és áttekinthetőségére nézve még senki előttük. Világos, hogy gyakorlati tekintetben igen nagy hatása lesz ennek a könyvecskének. A bűnügyi nyomozás egyik legfontosabb eszközét adják véle a szerzők a csendőr, a jogász és a kriminálista kezébe. A kiváló munkáról elismerőleg nyilatkoztak többek között nyelvészeti szempontból Simonyi Zsigmond dr. egyetemi tanár, Tóth Béla, — jogi tekintetből Lenk Gyula, kir. ítélőtáblai bíró, rendőri tekintetből pedig Szombatfalvy Albert rendőrtanácsos. A mű hasznosságáról egyébiránt fogalmat nyújt tartalmának következő rövid kivonata: A tolvajnyelv ismertetése. I. Fejezet. A tolvajnyelv és fölösztása, a) A néma tolvajnyelv (jelbeszéd), b) Az élő tolvajnyelv (hangbeszéd). 2. Fejezet. A magyar tolvajnyelv, a) A betyárok nyelve, b) A tolvajok nyelve. Függelék: A tolvajnyelv irodalma. II. A szótár. Azt hiszszük, hogy csendőr, rendőr el nem lehet e hatives művecske nélkül, a melynek ára sem nagy, mindössze csak 60 kr. A ki e könyvre előfizetni szándékozik, küldje az előfizetés díját a szerzők címére (VII., Király-útcza 23. I. em. 11.)

CSARNOK

Diák-csíny.

— Elbeszélés az iskolai életből. —

(Folytatás és vége)

Dr. Obrenesák János úr e közben nagy léptekkel mérte végig czelláját. Egész valója az afrikai oroszlanra hasonlított, melyet az emberi nyereségvágy kalitkába zárt, de büszke, ősi erejétől nem bír megfosztani. Kezeit hátra téve, bozontos fejét jobb vállára horgasztva, ajkát összeszorítva, — így járt fel s alá, a legsötétebb embergyűlölő gondolatokat érlelve fejében.

Egyszerre jóízű mosoly gerjédt arcán.

— Sak kamikos dalog! — szólt. — Kamikos zenyim helyzete! Ha nem meglennim érdekelve főszereplésben, sak megnevetnöm iza magam . . .

Megállt.

— Had latom, megvalik e nikem szígyenre ez a rasedis? . . . Sak semmi szígyen, meglatolja ha zember a dolgot. Historia tanosagaja szerint kiraly egyszeri tartota meg litra zsvanyanak, ki felmaszta ellapnyi kiralynek zövi orajat. Lefözött errül kiralyrul becsilissel megir historia. Szaz hasonlo eset elefordolta magat. Sak igen, Jano, igen! Nyugtatvanyozd meg magad. Megmaradja dutyinak utana iza dr. Obrenesák Joannes gymnasii directar, megmaradja nyelvisz, meg-

maradja todos, megmaradja pedagog, megmaradja tisztelt polgartars. Nem szenvedek meg ezt a kenos szetoaczeot. Nyugodjal meg magadat Jano! . . .

Elégültebb hangulatban, kissé megnyugtatta folytatta sétáját, nemsokára azonban újra megállt.

— Sak mit megmondanak zenyim diakok! — dadogá elhalványulva. És fenhangon folytatá: — Mit megbeszélnek, hogy ulti karczert övejuk direktar? Kialhatatlan gondolat, mint megkritizálnak! Auctoretas fuess, respektus ada. Kítsigbeejtő, nem elviselek eztet! Barcsak nem megtudnak, de megtudnak, diskreditálva vagyok. Dii immortales! mi okabol tettitek ezt in velem?

— Igazgató úr, — súgta egy jól ismert hang az ajtó mellől. — A diakok nem tudnak semmit, ön nincs diskreditálva. Tekintélye még fenn áll . . .

— Perinyi, — dadogá az igazgató úr. — Ganasz, istentul megrugaszkodott nebulo! Kieressze! Azonnal! Tekintse magát erkölcsileg felmegpafozottnak! Megregelaltatom nem egy, nem kítszer, haromszor fur, latro, onium vitorum princeps!

— Igazgató úr, megmentésére jövök! Ne sértegesen.

— Sirtegetis, megmentegetis! Nye kries. Szentelenség magatol eljárása. Megmondom: megnyissa, kieressze!

— Nyugodtan akar-e meghallgatni, igazgató úr? Biztositom, hogy minden ki lesz egyenlítő.

Dr. Obrenesák úr fontolóra vette a dolgot.

— Sak dobre, — szólt végre. — Dr. Obrenesák leereszkedi magát. Beszéljen.

— Lássá, csak be akartam bizonyítani, hogy művészetem nincs minden gyakorlati jelentőség nélkül . . . Ne haragudjék, esedezem, hogy látszólag meg kellett sértenem az ön iránt szívem mélyéből érzett tiszteletet és becsülést. Alázatos bocsánatot kérek, igazgató úr!

— Sak kape maga Perinyi, trifás egy feezko!

— Igazgató úr! . . . Mit gondol, ha kegyesen elengedné büntetésemet, visszavonná a kicsapással való fenyegetését és nekem megengedni méltóztatnék, hogy elhallgassam a történeteket? . . .

— Az nem megyi magát. Sak nem lehetségs! Bintetizs kell kerülni maganak.

— Úgy tetszik gondolni? Akkor isten önnel, igazgató úr. Hanem ne csengessen olyan sokat!

— Perinyi! Meghallja? Megmondok valami. Ne tavoza, ne tavoza!

— Parancsol? . . .

— Perinyi maga van meg sok tekintetben rendkivöli ember. Csinalom in is rendkivölisig magaval. Megnyisson, eressze kil!

— Elengedi igazgató úr büntetésemet?

— Engedek el.

— Nem fog relegalni?

— Erdegbel sak nem megrelegalok.

— Adja atyai szavát, igazgató úr?

— Perinyi, hogy megszemtelenkedhetje maga . . .

— Csak atyai szavát kérem, igazgató úr!

— Sak megadom! Megnyisson hat!

— Jupiter ultor légy a tanum.

— Mit megbeszéli?

— Róma isteneit hívom tanukul!

— Megnyissa ajtot! Kieresszel!

— Mindjárt, igazgató úr. De igazán, lesz oly kegyes és nem állrajtam bosszút e csinyért?

— Nem allok semmit, sak kieressze minutaban!

— Teljes bocsánatot ad nekem?

— Megreszesitem egisz penitencziaban, ha nem kibeszéli valakinek ez a historiát. Sak megmondom, Perinyi, rendkivöli ember maga van meg.

— Köszönöm a jó véleményt, igazgató úr. Becsületszavamra fogadom, a meddig önben a városi gimnázium igazgatóját és rendes tanárát lesz szerencsém tisztelhetni, egy áruló szó sem röpven ki ajkaimon az egész történetről.

Ezt mondva kinyitotta az ajtot.

Mint Uhland balladájában a fogoly király a tömlőzből, úgy lépett ki dr. Obrenesák János isten szabad levegőjére. Nagyon lélegzett. Azután jobbajával homlokát simogatta, mintha gondolkoznék . . .

— Perinyi, — szólt, — in megirtem trifat . . . Sak igirje meg, hogy nem kiko-mediazza többet személyiségem. Nagyon izs jól irti ehez!

— Kivánsága parancs nekem!

— Mast pedig: ardo est anema rerum. Mig nincs van háromfertaly. Nizzen be matematika oraba!

— De, szabadjon megjegyzenem, nem csodálkoznának-e társaim, igazgató úr?

Mindenki tudja, hogy az első órán dutyiba vitetett.

— Igazsága megvan. Megkisérem magát. És egymás mellett mentek le a lépcsőn.

— Pedellus! — kiáltott az igazgató hársányan a földszintre.

Az iskolaszolga megjelent a legelső fordulónál és szolgálatkészen kérdezte urától, hogy mit méltóztatik parancsolni.

— Megengedtem Perinyinek a bántetizsít kilenféle okakból, — szólt az igazgató.

— Ah! . . . Hát azért jött vissza az igazgató úr?

— Hm . . . Pedig én ép azt akartam jelenteni, hogy Perényi tanuló úr nem viselte magát csendesesen. Úgy káromkodott, akár egy pogány.

— Sak dobre. Megengedem is csak egyszer, kilenes oknak vigette. Lehuzzon maga karczerkolesot!

Rejtő megütődve rázta fejét.

— Így! — szólt János úr. — Mast megjőjjön Perinyi engemmel az osztalyba!

Egymás mellett haladtak a folyosón a terem felé. Az igazgató kopogott.

— Megbocsasa kolega or! — mondá lehető mollhangon. — Meghozom vissza Perinyit! Czapa . . . engedi meg dr. Keminy kolega? . . . Czapa! megirjon naploba: „Megindítva izezte igazgató Perinyinek banatsagozs javolas tekintetijibul a molt araban rajara rott megengedni bintetist! . . .” Sak dobre. Mast megajanlom magam tanar or . . . Bocsanat zavargasir . . . Vrabely, akarok mondani, — Czapa irta: „megengedni bintetizst? . . .”

— Nem parancsol helyet foglalni, igazgató úr? — kínálta az udvarias matematikus.

— Keszenek szípen, de mara megiltem sak. Megiltem nagyon elig . . . Perinyi elvarom magatol, mit igért meg minden tekintisbul alapos javolazst . . . Alazatos szolgaja kolega ur!

Ezt mondva, eltűnt az iskolaépület tekervényes folyosóiban.

Perényi Jóska lelkiismeretesen beváltotta ígérését. Ezentúl csak a többi tanárokat utánozta: dr. Obrenesák János személye szent és sérthetetlen volt előtte.

Hallgatott is a történetekről, míg az igazgató urat ismételt folyamodására végre nyugdíjba nem tették. Csak akkor tudta meg a rivalgó nyolez osztály a váratlan kibékülés történetét.

Az eset végtelen tréfák forrása volt a kis város nevetni szerető lakosságára nézve. Azok közt, kik legjobban mulattak a tréfán, volt maga az érdemes igazgató, dr. Obrenesák János, a „Latin iskolai nyelvtan” és egyéb segédkönyv jeles szerzője.

Szívből óhajtjuk, hogy még sokáig beszélhesse el vig poharazás közben, mikép látogatta meg az istentelen „Perinyi Jóska” a dutyiban. Én is most hallottam tőle, mikor leendő sógorommal, az iskola ama tanulóinak tíz éves találkozásán ott mulattam, kik még dr. Obrenesák alatt tettek érettségit. Azóta az iskola modernizálódott és — úgy hallok — a régi diák-csinyek is kimentek a divatból. A mai diák inkább kis korcsmákban és félre-eső kávéházakban virtuskodik már.

Eckstein Ernő után magyarosítá:

Szekunda.

Vasúti menetrend.
Érvényes 1899. május 1-től.

Kecksemét—Fülöpszállás.

Vegyesvonat			Vegyesvonat		
reggel	délután	ind.	érk.	reggel	este
3.57	1.30	ind.	Kecksemét . . .	8.25	8.55
4.06	1.42		Kecksemét a. p. u.	8.16	8.46
4.16	1.55		Korhán-köz . . .	8.07	8.37
4.23	2.03		Beretvás-telep . . .	8.00	8.30
4.30	2.15		Helvetia . . .	7.54	8.25
4.39	2.26		Ballószög . . .	7.43	8.15
4.49	2.40		Kerekegyháza . . .	7.32	8.04
5.08	3.01		Ágasegyháza . . .	7.20	7.51
5.16	3.10		Ágasegyh. tanyák . . .	7.04	7.35
5.32	3.32		Izsák . . .	6.51	7.22
5.43	3.45		Uzovics . . .	6.38	7.09
5.49	3.53		Fülöpszáll. kitérő . . .	6.31	7.02
5.55	4.—	érk.	Fülöpszállás . . .	6.25	6.56

Kecksemét—Tisza-Ugh.

Vegyesvonat			Vegyesvonat		
reggel	délben	ind.	érk.	reggel	este
4.20	11.42	ind.	Kecksemét . . .	8.13	9.00
4.27	11.49		Mükert . . .	8.07	8.54
4.42	12.04		Urrét . . .	7.55	8.42
4.48	12.10		Kisfái . . .	7.43	8.32
5.07	12.29		Kohári-Szt.-Lőrincz . . .	7.34	8.23
5.32	12.55		Szikra-Alpár . . .	7.05	7.54
5.49	1.12		Lakytelek . . .	6.53	7.44
5.57	1.20	érk.	Tisza-ughi rév . . .	6.07	7.30

Budapest—Szeged.

Kecksemétről Budapestre			Budapestről Kecksemétre		
Vonat	Indulás	Érk.	Vonat	Indulás	Érk.
Sz. v.	hajnal 3.47	7.15	Gy. v.	reggel 8.15	10.08
Sz. v.	reggel —	—	Sz. v.	reggel 8.30	11.29
Sz. v.	reggel 7.22	10.55	Gy. v.	d. u. 2.30	4.24
Gy. v.	dél 11.33	1.25	Sz. v.	d. u. 4.25	7.36
Sz. v.	d. u. 3.42	7.00	Sz. v.	este 7.00	10.28
Gy. v.	d. u. 5.48	7.40	Sz. v.	éjjel 10.35	1.56

Kecksemétről Szegedre			Szegedről Kecksemétre		
Sz. v.	hajnal 5.00	7.42	Sz. v.	éjjel 1.01	3.32
Gy. v.	d. e. 10.09	11.40	Sz. v.	hajnal 4.50	7.20
Sz. v.	d. e. 11.37	1.47	Gy. v.	d. e. 10.00	11.31
Gy. v.	d. u. 4.26	5.53	Sz. v.	d. u. 1.14	3.32
Sz. v.	este 7.38	10.15	Gy. v.	d. u. 4.12	5.46
Sz. v.	éjjel 10.37	1.00	Sz. v.	d. u. 5.20	8.20
Sz. v.	éjjel 2.02	4.20			

Kecksemétről Czeglédre			Czeglédről Kecksemétre		
Sz. v.	d. u. 12.28	2.00	Sz. v.	reggel 6.15	8.26

Felelős szerkesztő:
IFJ. TÓTH ISTVAN.
Szerkesztőtárs:
DR. NAGY MIHALY.

Laptulajdonos:
A KECSKEMÉTI SZABADELVŐ PÁRT.
Kiadó:
TÓTH LÁSZLÓ.

Piaci árjegyzék.

1899. évi augusztus hó 4-én.

Tiszta háza métermázsánként.	7.70 krtól	8.20 krig.
Kétszer	6.30	6.60
Rozs	5.90	6.20
Árpa	5.10	5.40
Zab	5.40	5.70
Tengeri kecskeméti	5.40	5.50
" bányai új	5.30	5.35
Köles	4.70	5.20
Krumpli	1.30	1.50
Széna	1.90	2.10
Szalma	70	0.80
Szalonna kilója	52	0.60

NYILT-TÉR.

Nyers selyem-básztruha

8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig teljes öltönyhöz való kelme, — *Tussora* és *Shantung-Pongees*, valamint fekete, fehér és színes *Henneberg-selyem* 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín- és mintázatban. Privát-fogyasztóknak *póstabér-* és *vámmentesen*, valamint *házhöz szállítva*, — mintákat pedig postafordultával küldenek, *Henneberg G. selyemgyárai* (cs. és k. udvari szállító) Zürichben.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. 3

A leghatásosabb keserűviz a Ferencz József viz; tartalmaz 1000 részben: 48.7 sulphátot, 1.5 soda bicarboniumot. Első-rangú tudósok vegyelemzése igazolják ez eddig még el nem ért páratlan dús tartalmat. A Ferencz József viz hatása ekkép már kis adagok vételenél nyilvánul s az egyedül kellemes ízű természetes hashajtószer. Kapható mindenütt.

10

HIRDETÉSEK.

!!! Üzlet-megnyitás !!!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy helyben, *V. ik tized, Malom-útcza 305-ik szám alatt* (Papp János rendőr házában) a mai kor kívánalmainak mindenben megfelelő

szobafestő- és mázoló-üzletet nyitottam.

Ezen szakmák terén szerzett bő tapasztalataimat nagyobb fővárosokban szereztem, és így a legfinomabb izlést is képes vagyok kielégíteni.

Vállalkozom **templomok, termek, szobák, kapubejáratok és lépcsőházak** stb. festésére bármely stylben, a legegyszerűbbtől a leggazdagabb kivitelig, valamint aranyozás és fényezési munkák készítésére is szolid és jutányos árak mellett.

Főtörökvésem mindenkor oda fog irányulni, hogy a mélyen tisztelt megrendelőimnek teljes elismerését és becses támogatását mindenkor kiérdemeljem s maradtam

Kecskemét, 1899 év augusztus havában

kiváló tisztelettel

Róth Márk,

szobafestő és mázoló

Kiadó lakás.

Alulirotnak a IV-ik tized, Gyik-útcza 36. szám alatt, alapjából újonépült, magas, földszintes, minden kényelemmel berendezett **háza**, mely magában foglal 3 nagy útczai, 1 udvari, 2 elő-, 1 cseléd-, 1 fürdő-szobát, 1 fülkét, konyhát, éléskamrát, fűskamrát, pincze és padlással, szép tágas folyosóval, (esetleg egy nagyobb és egy kisebb lakásra osztható) az udvarban ivóvízű kúttal, **folyó évi novembertől kiadó.**

Bővebb értesítéssel *dr. Kovács Pál, Pataky Imre* igazgató-tanár urak, esetleg a tulajdonos *Budapest, József-körút 43. sz. I. emelet 9. a.* szolgálnak.

253 2—1

Mády János.

Föld-eladás.

Néhai *Sándor Ferencz* hagyatékához tartozó pusztá-ágasegyházi 596 hold 613 □-öl *legelő- s szántó-földbirtok* — egészben vagy részletekben, — továbbá *Sándor Márton* tulajdonát képező, a szabad-szállási pusztá-jakabszállásán levő 55 hold 717 □-öl *földbirtok* szabadkézből eladó.

Ugyanezen földbirtokok esetleg *haszonbérbe is kiadók.* — Értesítést ad: *Szabó Márton* ügyvéd. 252 3—1

Fényképészeti műterem!

Számos kecskeméti látogatóim arra ösztönöztek, hogy Kecskeméten

fényképészeti fiók-műtermet létesítsek.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a felvételek eszközzésével üzletvezetőmet biztam meg, a munka kidolgozása azonban budapesti I-ső rangú műtermekben történik, hol kitűnő erők és minta-berendezés áll rendelkezésemre, úgy hogy izléses, minden tekintetben kiváló munkáról biztosíthatom a n. érd. közönséget. Ideiglenes **fényirda** Kecskeméten, Kisbudai-útcza 21. sz. a. Steiner Mihály úr házában van.

Alföldi **népviselő - felvételeket** díjtalanul eszközölünk.

SZIGETI

fényképészeti és festészeti műterme,
Budapest, IV., Kristóf-tér 6. sz.

249 8—1

Hirdetmény.

Kőrösi-hegy 137-ik szám alatt, dr. Szeless József úr szomszédságában lévő *szőlő nyaralóval* és 4 darab kecskeméti takarékpénztár-egyesületi *részvény eladó.*

Értekezni lehet *Rapcsányi Kálmán* városi főszámvevővel. 251 2—1

Ház-eladás.

IV. t., Szarvas-útcza 138. sz. alatt lévő **ház**, melyben van 4 szoba, 2 konyha, 2 éléskamra, 2 kamra, pincze, 1 mosókonyha, négy lóra istálló, hizlaló, **szabadkézből örökáron eladó.**

Értekezhetni a tulajdonossal: II. t. Mária-útcza 69. sz. 229 3—3

Szőlőtelepnek

alkalmas, remek fekvésű **250 holdas terület Fehérmegyében**, igen jutányosan eladó. — Bővebbet **Guttmann 250 Simonnál**, Dunaföldvár. 1—1

Kiadó lakás.

V. ker., Zöldkert-útcza 78. sz. a. házban 2 szoba és a hozzávaló mellékhelyiségekből álló lakás azonnal is kedvező feltételek mellett kiadó.

Értekezhetni a háznál, vagy pedig V. ker., Fecske-útcza 244. szám alatt. 254 1—1

Az általánosan kedvelt

PARÁDI

KÉNES VIZ

természetes és friss töltésben kapható

Nyirády László

kecskeméti raktárosunknál.

A gróf Károlyi-uradalom

forráskezelősége, Parádon.

195

7—6

Egyéb különlegességek:

Iró- és másoló-tinták.

Vízmentes

BÖRKENŐCS.

„VANDOL”

szabad. talpvédő.

Ércztisztító pép. Arany- és ezüsttisztító szappan.

Bőrlack.

Szab. **kenőkefe** „Nigrett” folyékony fénymázzal **fekete és színes cipőkhöz** 30 kr.

A sok értéktelen utánzások miatt kérem nevemre ügyelni.

A világon a legjobb fénymáz!

Aki a lábbelijét szép fényessé és tartóssá akarja tenni, csak

Fernolendt-fénymázat

vásároljon; a világos lábbelikhez pedig

Fernolendt fele természetibőr-crémét.

Mindenütt kapható.

56 Cs. kir. szabad. 40—25

A gyár alapított Bécsben, 1832. évben.
Gyáriraktár: **WIEN, I., Schulerstrasse 21.**

St. Fernolendt.

Küszöbtegesseggel
 poloskák, bolhák, konyha-
 férgek, molyok, háziállatokon
 levő élősködők stb. ellen.

ZACHERLIN

**NEM A PAPIRZACSKÓBAN!
 EGYEDÜL VALÓDI A PALACZKBAN,
 ZACHERL-névvel.
 !!! Ez a csálhatatlan, gyökeres segítség minden rovarcsapás ellen !!!**

K A P H A T Ó :

160 10-9

Kecskeméten:

Aág Béla,
 Bóka Zsigmond,
 Dávid Bertalan,
 Csoinoky Endre,
 Cserekyei Imre,
 Gyeness S. és Fiai,
 Harkay József,
 Katona Zsigmond,
 Nyirády László,
 Pataky György,
 Schwartz Adolf,
 Spitzer Miksa,
 Stein Lajos,
 Reiner Károly,

Ress János,
 Witz Gusztáv,
Szabadszálláson:
 Spitzer Ignácz.

Szolnokon:

Balázs Testvérek,
 Boros B.,

Gaal Imre,
 Konsitzky György,
 Nerfeld Ferencz,
 Osztreicher Lipót,
 Pilzner Adolf,
 Rosenzweig Ede
 Schwartz Antal
 urak üzleteiben.

**A Kőbányai Király Serfőző
 Góliát Maláta-söre**
 gyógyhatása mellett a legkellemesebb
 üdítő ital.

Ajándékok: **dr. Korányi, dr. Réthy** bu-
 dapesti és **dr. Benedékt** bécsi egyetemi tanár
 uraktól.

A Góliát MALÁTASÖR
 a Bleyer-féle sörházban
 poharaként,
 alulirott raktárosnál pedig
 üvegenként kapható.

Bleyer Adolf,

A Kőbányai Király Serfőző Részvénytársaság
 165 főraktárosa 35-15
 Nagykőrösi-úteza 22-ik szám,
 a hol mindenkor kellőleg hűtött, legjobb
 minőségű hordós és palaczkos sör kapható.
 Ezenkívül a Góliát Maláta-sör kapható: **Csol-
 nokó Endre, Schwartz Adolf, Stein
 Lajos, Witz Gusztáv és Kovács Béla**
 urak fűszer- és csemege üzleteiben.

Rákot (szavatolás mellett
 elve) 5 kilós kosárban
 60 drbot 3 frt 50
 krért, — 45 válo-
 gatott nagy példányt 4 frt 80 krért
 bérmentve szállit: **H Spitzer, Probusna,**
 245 2-2 (Galiczia).

Egy jómagaviseletű fiú

(1-2 középiskolával)

TANONCZUL

felvételik

Tóth László
 könyvnyomdájába.

K á v é - m a g a z i n * *
* * Kecskeméten.

1 kgr. Kuba- 1.50
 " Óriás- **kávé** 1.60
 " Santos- 1.30
 " Portorico- 1.50
1/4 " Császárkeverék **t e a** 1.55
 " Sanchong 1.—

Kitűnő minőség. — Bámulatos olcsó árak!

Nagy raktár
 gazdasági-, vetemény- és virág-
 magvakban.

Gőzgéppel dörzsölt olajfestékek.

Egyedüli kizárólagos raktár:

komáromi pipaszárazból.

Reiner Károly

fűszerkereskedése 70 26-24

Vásári nagy-úteza. a „NAGY-PIPÁHOZ.” Vásári nagy-úteza.

Szőlő-eladás.

A Körösi-hegyen, (Daróczi-közön,) Tassy Pál úr közeli szomszédságában 4 hold szőlő nyaralóval, — egészben, esetleg 2 vagy 3 részben — szabadkézből eladó.

Értekezni lehet: Nagykőrösi-úteza 39. szám alatt. 244 7-2

A feltaláló dr. Meidinger tanár úr által kizárólag
 feljogosított gyár.
MEIDINGER-KÁLYHÁK
 készítésére.

H. HEIM es. és kir.
 udvari szállító

Budapest, Thonet-udvar.

Bécs, I., Kohlmarkt 7. — Prága, Hybnergasse 7.

Szabadalmazva minden államban.

— Első díjakkal kitüntetve az összes kiállításokon. —

Legelőnyösebb töltő és szellozó kályha.

Lakások, iskolák, irodák stb. számára, a
 legegyszerűbb és legpompásabb kiállításban.
 Tetszés szerinti hosszantartó égési tartam
 közsz., 24 órai égési tartam köszönhető-
 sel. Több szobát egy kályhával lehet fűteni.

Waggon-kályhák.

Heim-fele Meidinger-kályhák.

MEIDINGER-OFEN
H. HEIM

Óvjuk az utánszaktól, miért is becses
 figyelmébe ajánljuk az itt feltüntetett véd-
 jegyet, mely a kályha ajtajának belső olda-
 rán rá van forrasztva.

Heim-fele HESTIA-KÁLYHÁK.

Heim-fele fűstemésztő kandalló.

A kéménykövek teljesen füstmentesek ma-
 radnak. Határtalan égési tartam. A már megívó kandalló-burko-
 lat felhasználható. Egy kandallóval több helyiséget lehet fűteni.

Heim-fele fűstemésztő Caloriferek.

Minden rendszerű központi fűtések.

— Szárító készülékek ipari és gazdasági célokra. —

Prospektusok és árjegyzékek ingyen és bérmentesen.

Kályhánk csak akkor valódiak, ha azok budapesti vagy bécsi
 raktárainkból szerezettek be.

223 19-6